

Bryssel den 22.12.2020
COM(2020) 819 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET
om genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 450/2003 om
arbetskostnadsindex

I. INLEDNING

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 450/2003 av den 27 februari 2003 om arbetskostnadsindex¹ fastställs en gemensam ram för medlemsstaternas framställning av jämförbara index och överföring av dessa till kommissionen.

Genom arbetskostnadsindexet mäts kvartalsvisa förändringar i arbetsgivarnas totala arbetskostnader per timme, vilket gör det möjligt att övervaka utvecklingen av det kostnadstryck som beror på produktionsfaktorn arbetskraft. Arbetskostnadsindexet tillhör den grupp av euroindikatorer som ger information om den ekonomiska utvecklingen i euroområdet. Eurostat offentliggör en gång i kvartalet ett pressmeddelande om arbetskostnadsindex per timme på sin webbplats². På webbplatsen finns en fullständig uppsättning data, fördelade efter näringsgren och arbetskostnadskomponenter (löne- och lönebikostnader). På webbplatsen finns även kvartalsvisa och årsvisa tillväxttal.

Enligt artikel 13 i förordning (EG) nr 450/2003 ska kommissionen vartannat år överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet. Eftersom historiska uppgifter har analyserats i tidigare rapporter behandlar denna rapport kvaliteten hos de uppgifter i arbetskostnadsindexet som mottagits efteråt: från andra kvartalet 2018 till första kvartalet 2020. Eftersom Förenade kungariket var medlem i Europeiska unionen fram till den 31 januari 2020 har även Förenade kungarikets arbetskostnadsindexuppgifter inkluderats i denna rapport.

I juli 2003 antog kommissionen förordning (EG) nr 1216/2003³, som innehåller närmare föreskrifter om de förfaranden som medlemsstaterna ska följa när de sänder sina index till kommissionen, vilka kalenderkorrigeringar och säsongrensningar som ska göras av indexen och vad de nationella kvalitetsrapporterna ska innehålla. I mars 2007 antog kommissionen förordning (EG) nr 224/2007⁴. Genom den förordningen ändras förordning (EG) nr 1216/2003 så att arbetskostnadsindexet även omfattar näringsgrenarna i avdelningarna L, M, N och O i Nace rev. 1. Dessa avdelningar omfattar huvudsakligen icke-kommersiella tjänster, som kan ha annorlunda egenskaper än kommersiella tjänster. I augusti 2007 antog kommissionen dessutom förordning (EG) nr 973/2007⁵ genom vilken ett antal rättsakter om särskilda statistikområden ändrades, däribland arbetskostnadsindexet, för att tillämpa den statistiska näringsgrensindelningen i Nace rev. 2.

¹ EUT L 69, 13.3.2003, s. 1.

² Det kvartalsvisa pressmeddelandet publiceras de dagar som anges i presskalendern, se Eurostats webbplats (<http://ec.europa.eu/eurostat/web/main> – finns på engelska, franska och tyska).

³ Kommissionens förordning (EG) nr 1216/2003 av den 7 juli 2003 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 450/2003 om arbetskostnadsindex (EUT L 169, 8.7.2003, s. 37).

⁴ Kommissionens förordning (EG) nr 224/2007 av den 1 mars 2007 om ändring av förordning (EG) nr 1216/2003 beträffande de näringsgrenar som omfattas av arbetskostnadsindex (EUT L 64, 2.3.2007, s. 23).

⁵ Kommissionens förordning (EG) nr 973/2007 av den 20 augusti 2007 om ändring av vissa EG-förordningar om särskilda statistikområden för att tillämpa den statistiska näringsgrensindelningen Nace rev. 2 (EUT L 216, 21.8.2007, s. 10).

I bilaga I till förordning (EG) nr 1216/2003 definieras arbetskostnadsindexets kvalitet med hjälp av följande kriterier: relevans, precision, punktlighet i fråga om dataleverans, tillgänglighet och förståelighet, jämförbarhet, koherens och fullständighet. Eftersom tillgängligheten och förståeligheten bedömdes vara tillfredsställande i den föregående arbetskostnadsindexrapporten⁶ kommer vi att rikta in oss på relevans, fullständighet, punktlighet, precision, jämförbarhet och koherens.

II. ALLMÄNNA FRAMSTEG SEDAN SENASTE RAPPORTERING

Lagstiftningen har inte ändrats sedan den föregående rapporten antogs. Förenade kungarikets utträde från Europeiska unionen har dock påverkat EU-aggregaten. I synnerhet speglar, från och med första kvartalet 2020, offentliggöranden av arbetskostnadsindex den nya sammansättningen EU-27.

Uppgifter i arbetskostnadsindexet fortsatte att samlas in med användning av SDMX-standarder för bättre överföring av uppgifter, och de årliga kvalitetsrapporterna uppdaterades enligt tidsplanen, före utgången av året efter referensperioden.

Basåret för arbetskostnadsindexuppgifterna ändrades till det nya referensåret (2016), för vilket nya referensuppgifter som erhöles i samband med den senaste arbetskostnadsundersökningen blev tillgängliga 2019.

Uppgifterna om arbetskostnadsnivåer per timme uppdaterades inom tre månader efter referensåret, baserat på uppgifter i arbetskostnadsindexet för 2019.

Slutligen godkände arbetsgruppen för arbetsmarknadsstatistik (Lamas) en ny mall som utformats av Eurostat för att samla in information om de modeller för säsongrensning som medlemsstaterna använder för arbetskostnadsindexet.

Denna utveckling presenteras närmare i nedanstående punkter.

2.1 Förbättrade standarder för uppgiftsinsamling

Den senaste versionen av datastrukturerna för standarden för utbyte av data och metadata (SDMX)⁷ fortsätter att användas framgångsrikt för mottagande av medlemsstaternas uppgifter och sammanställning av arbetskostnadsindexuppgifterna, men även för översändande av arbetskostnadsindexuppgifter till Europeiska centralbanken.

Det automatiska valideringsverktyget (STRUVAL) användes för att underrätta medlemsstaterna om de it-problem som upptäcktes i deras överföringar av arbetskostnadsindexuppgifter.

2.2 Byte av basår för arbetskostnadsindexuppgifter

⁶ COM(2017) 71.

⁷ <http://sdmx.org/> (finns endast på engelska).

Uppgifterna i arbetskostnadsindexet presenteras i form av indexnummer uttryckta i förhållande till ett visst basår där deras värde är 100 per definition. Indexnumren ger därmed den totala ökningen av arbetskostnader sedan basåret.

Basåret väljs så att det sammanfaller med den senaste fyraåriga arbetskostnadsundersökningen som ger referenssiffror för arbetskostnadsnivåer. På så sätt kan arbetskostnadsindexuppgifter uttryckta enligt det basåret direkt kombineras (multiplieras) med uppgifter från arbetskostnadsundersökningen för att få fram skattningar av arbetskostnadsnivåer för det senaste år för vilket arbetskostnadsindexuppgifter finns tillgängliga.

Efter att den nya årgången av uppgifter från arbetskostnadsundersökningen offentliggjordes för referensåret 2016 byttes basåret för arbetskostnadsindexområdet i enlighet med detta. Sedan juni 2019 uttrycks arbetskostnadsindexuppgifter enligt det nya basåret 2016 = 100.

2.3 Arbetskostnadsnivåer per timme

Eurostat fortsatte att med framgång offentliggöra de årliga skattningarna av arbetskostnader per timme med uppdelning efter Nace rev. 2-avdelningar sedan det första offentliggörandet i april 2016. Skattningarna baseras på både arbetskostnadsnivåerna och arbetskostnadsindexets utveckling och sammanställs tre månader efter utgången av referensperioden. De omfattar alla Nace-avdelningar med undantag av Nace rev. 2-avdelning L (fastighetsverksamhet).

2.4 Kvalitetsrapporter

Medlemsstaternas kvalitetsrapporter behandlades i tid genom användning av den senaste versionen av European Statistical System Metadata Handler och gjordes tillgängliga för alla användare⁸.

2.5 Säsongrensning och kalenderkorrigering

Eurostat analyserade de säsongrensade och kalenderkorrigerade serier som medlemsstaterna översände och gjorde en jämförelse mellan länder utifrån de resultat som lades fram vid sammanträdet för arbetsgruppen för arbetsmarknadsstatistik (Lamas-LMI) i oktober 2019.

Eurostat presenterade också en ny mall som medlemsstaterna kommer att använda från och med 2020 för att rapportera om de förfaranden och modeller som används för säsongrensning av deras serier för arbetskostnadsindex. Samtidigt utvecklades ett särskilt program som tillägg till programvaran JDemetra+ så att mallen kan fyllas i på ett harmoniserat och automatiserat sätt.

⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/lci_esms.htm

III. DATAKVALITET

3.1 Relevans

För att bedöma eventuellt inflationstryck som orsakas av utvecklingen på arbetsmarknaden använder sig kommissionen och Europeiska centralbanken av ett arbetskostnadsindex per arbetad timme som visar arbetskostnadsutvecklingen på kort sikt. En kort tid efter det att uppgifterna blir tillgängliga måste indexet beräknas för varje medlemsstat, för EU som helhet och för euroområdet. Arbetskostnadsindexet är också viktigt för arbetsmarknadens parter i löneförhandlingar och för kommissionens övervakning av arbetskostnadernas utveckling på kort sikt. Arbetskostnadsindexet är en av de europeiska ekonomiska huvudindikatorerna⁹. Slutligen används arbetskostnadsindexuppgifterna för prisindexering inom vissa större affärsavtal som varar i flera år.

Användarnas efterfrågan fortsatte både på information om de kvartalsvisa relativa förändringar i arbetskostnaderna som mäts av arbetskostnadsindexet och, i ökande grad, på information om arbetskostnader i absoluta tal (euro per timme). Eurostat fortsatte att i april varje år offentliggöra skattningar av arbetskostnader per timme i euro och nationella valutor med uppdelning efter Nace rev. 2. Den årliga tillväxttakten för arbetskostnadsnivåer per timme och den andel av de totala arbetskostnaderna som utgörs av lönebikostnader¹⁰ ingick. De reaktioner som inkommit gällande offentliggörandet av dessa skattningar har varit positiva och Eurostat kommer att fortsätta att sammanställa årliga arbetskostnader med uppdelning efter Nace rev. 2.

3.2 Fullständighet

På det hela taget har arbetskostnadsindexets tillgänglighet och fullständighet varit tillfredsställande under hela referensperioden. Eurostat mottog kalenderkorrigerade uppgifter samt kalenderkorrigerade och säsongrensade uppgifter från alla medlemsstater för alla kvartal, utom i ett fall (Grekland, för tredje kvartalet 2019). Samtliga medlemsstater har även lämnat icke säsongrensade uppgifter, med undantag av Danmark och Sverige, som har beviljats undantag¹¹.

I Danmarks fall översändes alla uppgifter i arbetskostnadsindexet för fjärde kvartalet 2019 till Eurostat i tid, men de offentliggjordes fem veckor för sent på grund av att man inväntade ett beslut om registreringen av det nya systemet för sociala avgifter.

⁹ Kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om statistik för euroområdet, *För förbättrade metoder för euroområdets statistik och indikatorer*, KOM(2002) 661.

¹⁰ Se uppgiftsserien *lc_lci_lev* i Eurobase (<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, finns på engelska, franska och tyska).

¹¹ Enligt förordning (EG) nr 1216/2003 behöver Danmark, Tyskland, Frankrike och Sverige inte leverera icke-säsongrensade uppgifter.

När det gäller länder i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)¹² överförde både Island och Norge uppgifter för alla kvartal under referensperioden.

Schweiz samlar inte in kvartalsvisa arbetskostnadsindexuppgifter.

Trots den förbättrade täckningen för säsongrensade uppgifter baseras totalsiffrorna fortfarande på årsvisa förändringar av kalenderkorrigerade uppgifter som visar lägre volatilitet. Alla uppgifter, inbegripet säsongrensade skattningar, finns dock tillgängliga på aktuell sida i Eurostats databas, vilket säkerställer förståeligheten och koherensen med annan prisstatistik (i synnerhet det harmoniserade konsumentprisindexet)¹³.

Alla medlemsstater lämnade nationella kvalitetsrapporter för referensåret 2018. Dessa rapporter har kontrollerats och offentliggjorts på Eurostats motsvarande webbsida¹⁴.

3.3 Punktlighet

Medlemsstaternas punktlighet när det gäller att skicka in uppgifter till kommissionen sedan den förra rapporten var god och alla uppgifter överfördes i tid, utom Greklands uppgifter för tredje kvartalet 2019, som översändes åtta dagar för sent.

När det gäller EES-länderna översände både Norge och Island sina arbetskostnadsindexuppgifter i tid.

3.4 Precision

Arbetskostnadsindexet är resultatet av en rad olika variabler (t.ex. arbetskostnader och arbetade timmar) som kan hämtas från olika källor. Detta betyder att revideringar kan förekomma när som helst och gälla det senaste kvartalet, flera kvartal eller hela år. Om justeringar avser referensåret måste hela serien revideras. Revideringar av tillväxttalet för EU (jämfört med samma period föregående år) har endast överstigit 0,1 procentenhet en gång sedan första kvartalet 2018 (revidering som översteg 0,2 procentenheter för andra kvartalet 2018, se diagram 1). Detta är en förbättring i precision jämfört med föregående rapport.

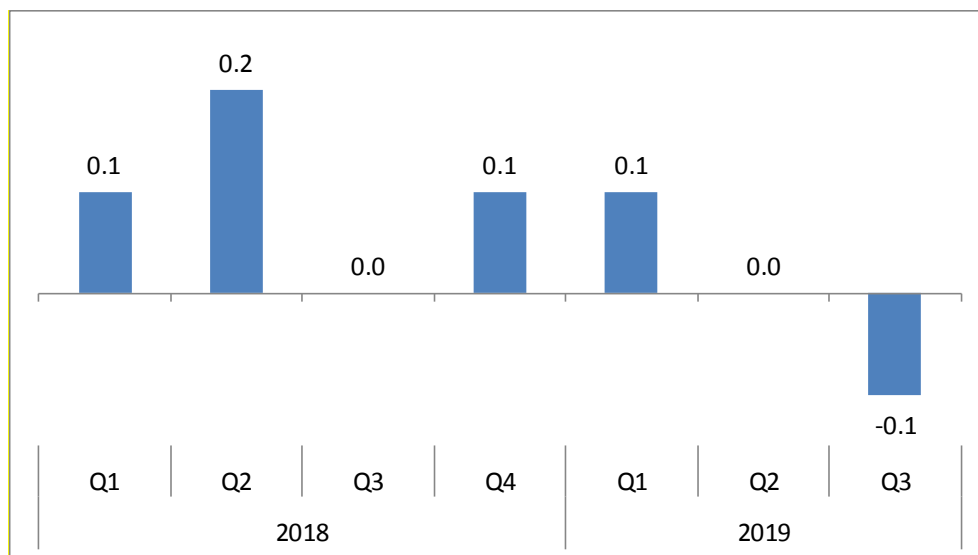
Diagram 1: Ändringar av det årsvisa tillväxttalet mellan det första och det senaste (första kvartalet 2020) offentliggörandet av uppgifter i arbetskostnadsindexet

(EU-28, Nace rev. 2 avdelningarna B–S, aggregat, totala arbetskostnader, i procentenheter)

¹² Förordning (EG) nr 450/2003 gäller inte Liechtenstein.

¹³ Se uppgiftsserien *lc_lci_r2_q* i Eurobase (<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, tillgänglig på engelska, franska och tyska).

¹⁴ http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs.htm (endast tillgänglig på engelska).

3.5 Jämförbarhet

Jämförbarheten mellan länder säkerställs genom detaljerade definitioner och metoder som ingår i lagstiftningen om arbetskostnadsindexet. Medlemsstaterna uppfyller EU-kraven med de uppgiftskällor som är tillgängliga på nationell nivå. Majoriteten av dem använder antingen undersökningar eller en kombination av undersökningar och administrativa uppgifter, medan två medlemsstater uteslutande förlitar sig på administrativa källor.

För att kunna offentliggöra jämförbara arbetskostnadsindexuppgifter över tid är det viktigt att korrigera för kalender- och säsongeffekter. Totalsiffrorna korrigeras för kalendereffekter, och säsongeffekter korrigeras genom att man jämför samma kvartal under två på varandra följande år.

Enligt artikel 1 i kommissionens förordning (EG) nr 1216/2003 ska uppgifterna för arbetskostnadsindexet översändas okorrigerade (icke säsongrensade), kalenderkorrigerade samt säsongrensade och kalenderkorrigerade.

I förordning (EG) nr 450/2003 anges inte uttryckligen huruvida kalenderkorrigeringar och säsongrensningar måste göras direkt eller indirekt. Indirekt rensning är när basserien korrigeras och sedan används för att sammanställa aggregat på högre nivå. Med direkt rensning menas att varje enskild serie, även aggregat på högre nivå, korrigeras var och en för sig.

När det gäller arbetskostnadsindex rekommenderar Eurostat att det görs indirekt, för att undvika bristande överensstämmelse mellan totala arbetskostnader och komponenter. Sådan bristande överensstämmelse kan också lätt upptäckas av användarna och väcka tvivel om arbetskostnadsindexets kvalitet.

Eurostat upptäcker systematiskt avvikelser mellan totalindex och komponenter på minst 0,1 procentenhet (efter avrundning) och rapporterar dem till det berörda landet i en valideringsrapport. Det totala arbetskostnadsindexet räknas därefter om på grundval av

komponenterna löne- och lönebikostnader (indirekt strategi). Detta harmoniserade tillvägagångssätt gör det även enklare att göra jämförelser mellan olika länder.

Vid sammanträdet för arbetsgruppen för arbetsmarknadsstatistik 2019 informerade Eurostat medlemsstaterna om sin bedömning av de säsongrensade och kalenderkorrigerade serier som översänts för arbetskostnadsindexet. De säsongrensade och kalenderkorrigerade uppgifterna analyserades var för sig och kontrollerades för att säkerställa att inga säsong- eller kalendereffekter fanns kvar. Ett förslag till standardmall lades fram och godkändes av länderna för att dokumentera deras förfaranden för säsongrensning och kalenderkorrigering. Länder med serier som visade kvarblivna säsong- eller kalendereffekter ombads kontrollera sina korrigeringsförfaranden och rapportera sina slutsatser.

3.6 Koherens med uppgifterna från nationalräkenskaperna

Ett av de områden som fortsätter att granskas närmare är koherensen mellan arbetskostnadsindexet och annan arbetskostnadsstatistik, i synnerhet de kvartalsvisa nationalräkenskapsuppgifterna.

Medlemsstaterna ska i sina årliga kvalitetsrapporter jämföra tillväxttakten i arbetskostnadsindexet med tillväxttakten för anställdas ersättning per timme enligt nationalräkenskaperna (enligt ENS 2010¹⁵). Överensstämmelsen mellan uppgiftsserierna förväntas inte vara perfekt; även om man använder nästan identiska definitioner av arbetskostnad kan de statistiska källorna och den statistiska behandlingen vara olika. Insamlingen av uppgifter om arbetade timmar är dessutom särskilt svår för både arbetskostnadsindexet och nationalräkenskaperna. Trots dessa metodskillnader är det informativt att analysera skillnaderna mellan de båda källorna. När nivåerna överskrider ett visst relativt tröskelvärde kan det tyda på kvalitetsproblem i någon av serierna.

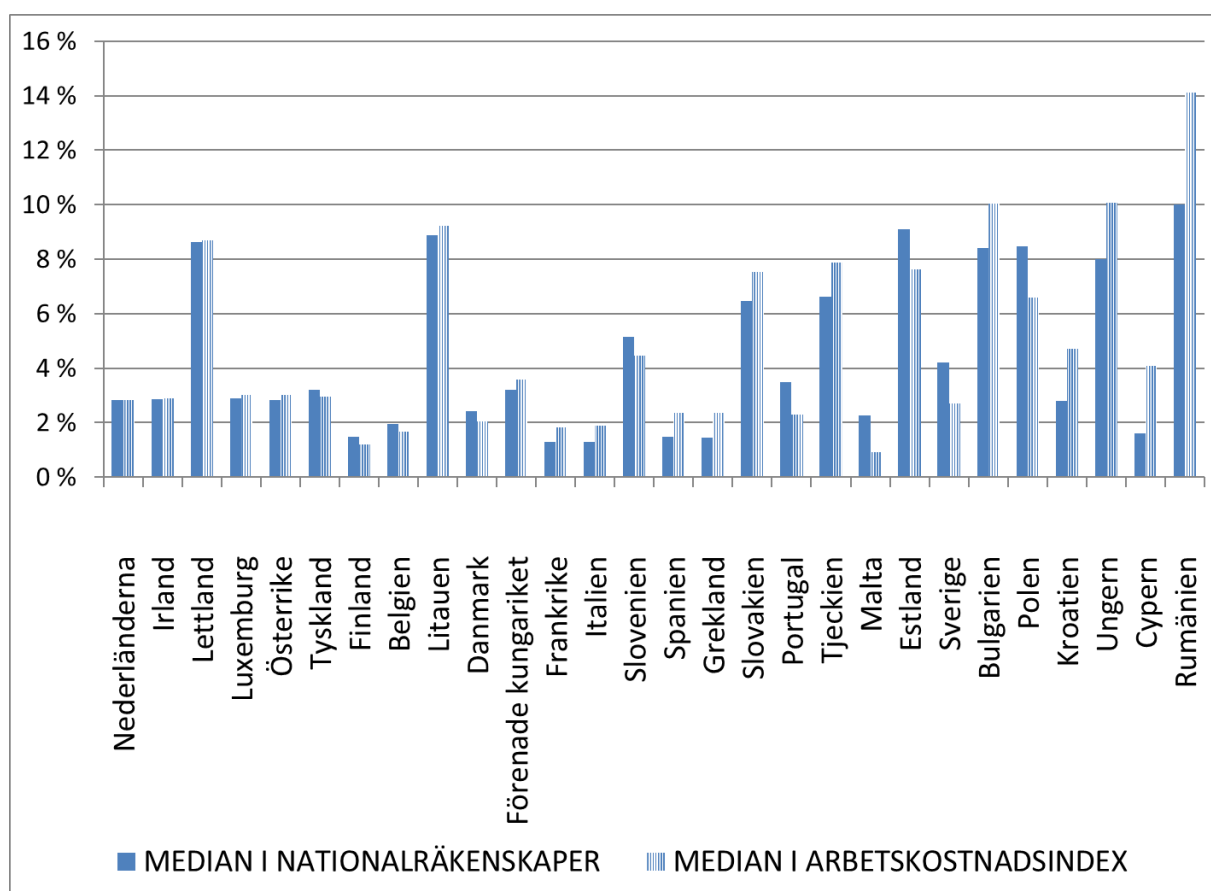
När det gäller kvalitetsbedömningen fortsatte Eurostat att övervaka aggregaten för avdelningarna B–S i Nace rev. 2 för respektive medlemsstat. Vid jämförelsen användes icke säsongrensade arbetskostnadsindexuppgifter, utom för Danmark och Sverige, där det fanns kalenderkorrigerade uppgifter. Den årliga mediantillväxttakten i arbetskostnadsindexet jämfördes med tillväxttakten för ersättning per timme till anställda under tio kvartal, och avvikelser på mer än två procentenheter ansågs kräva en närmare granskning. Detta var fallet för Ungern (2,1 procentenheter), Cypern (2,5 procentenheter) och Rumänien (4,1 procentenheter) (se diagram 2, med länder rangordnade i stigande ordning utifrån skillnaden i absolut värde). Resultaten av ovanstående granskning följs upp med medlemsstaterna, särskilt när det gäller uppgifter om arbetade timmar.

*Diagram 2: Årliga mediantillväxttakter i arbetskostnadsindex
jämfört med anställdas ersättning per timme
(Nace rev. 2 avdelningarna B–S, aggregat, totala arbetskostnader,*

¹⁵

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 549/2013 av den 21 maj 2013 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i Europeiska unionen (EUT L 174, 26.6.2013, s. 1).

referensperiod: fjärde kvartalet 2017–första kvartalet 2020*, uttryckt i %)

* Med undantag av Belgien och Danmark: fjärde kvartalet 2017–fjärde kvartalet 2019. Nationalräkenskapsuppgifter för första kvartalet 2020 saknades vid utarbetandet av rapporten.

Utöver medianerna jämförde Eurostat standardavvikelsen hos serieuppgifterna för den årliga tillväxttakten i både arbetskostnadsindexet och nationalräkenskaperna, som en indikator på volatilitet.

I två fall – för Österrikes och Estlands uppgifter – var standardavvikelsen mellan serieuppgifterna i arbetskostnadsindexet och serieuppgifterna i nationalräkenskaperna större än 2 procentenheter. Båda länderna har ombetts att utreda källorna till dessa skillnader och meddela Eurostat resultaten.

IV. SLUTSATSER

Totalt sett har kvaliteten på medlemsstaternas och EU-aggregatens arbetskostnadsindex fortsatt att förbättras sedan förra rapporten. Det gäller framför allt revideringarnas omfattning.

Medlemsstaternas kvalitetsrapporter behandlades med hjälp av den senaste versionen av European Statistical System Metadata Handler och har gjorts tillgängliga för alla användare.

Övriga ändringar sedan förra rapporten omfattar ändringen till det nya basåret (2016) för arbetskostnadsindexområdet och en ny mall för bättre rapportering av medlemsstaternas

praxis på området säsongrensning. Sedan första kvartalet 2020 speglar arbetskostnadsindexaggregaten Europeiska unionens nya sammansättning utan Förenade kungariket.

Sedan 2017 har Eurostat offentliggjort årliga skattningar av arbetskostnader per timme med uppdelning efter Nace rev. 2-avdelningar. Dessa bygger på både arbetskostnadsundersökningens nivåer och arbetskostnadsindexets utveckling. Positiva reaktioner inkom från användarna, i synnerhet institutionella användare som använder dessa uppgifter för att övervaka lönekonvergensen inom Europeiska unionen.

Kommissionen kommer att fortsätta att regelbundet övervaka efterlevnad och datakvalitet med hjälp av inlämnade uppgifter och annan nationell dokumentation, bl.a. kvalitetsrapporter. Om förbättringar inte görs i tillräcklig utsträckning kommer kommissionen att följa upp detta noggrant med behöriga nationella statistikmyndigheter.